

Euroopan digitaalinen tulevaisuus 2030 - elinkeinoelämän näkemykset

Tahtotila:

Euroopan Unioni on dataan perustuvan talouskasvun globaali suunnannäyttävä ja se tunnetaan digipolisääntöjen ja kyberturvallisuuden edelläkävijänä. EU edistää markkinaehtoisesti yhtenäisiä sääntöjä ja standardeja digitaalisilla markkinoilla. EU:n kilpailukyky nojaa vahvasti kyberturvalliseen digitalisaatioon ja datan laaja-alaiseen hyödyntämiseen.

Komission roolina on tulevaisuudessakin oltava digitaalisen resilienssin vahvistaminen, johon kuuluu avoin ja reilu datatalous, kyberturvallisuus, toimivat sisämarkkinat, osaaminen ja digitaalinen infrastruktuuri (kova/pehmeä). Keskeistä komission roolissa on sen yksinomainen aloiteoikeus EU-lainsäädännön valmisteluun sekä rahoituksia valmisteleva ja toimeenpaneva rooli.

EU:ssa on varmistettu, että tulevaisuudessa eurooppalaiset arvot ja lainsäädäntö suojelevat verkon käyttäjiä vähintään transatlanttisilla standardeilla, sopimuksilla datan siirrosta sekä toimivalla, kilpailuun perustuvalla digitaalisella sisämarkkinalla. Digitaalisessa sisämarkkinassa korostetaan EU:n sisäisen vaihtelun vähentämistä, jotta EU-kotimarkkina on yrityksille riittävän iso ja jotta ne voivat kasvaa globaaleiksi toimijoiksi.

EU jatkaa kaksoisiirtymän EU2040-lainsäädäntöä, jotta se kustannustehokkaasti ja markkinaehtoisesti tukee vihreää siirtymää ja yritysten investointeja kehittyviin avainteknologioihin ja datatalouteen. Datat ja digitalisaation mahdollistamien ratkaisujen avulla vauhditetaan kiertotaloutta ja päästöjen vähentämistä talouden eri sektoreilla sekä tuetaan sektori-integraatioiden kehittymistä. Digitalisaatioon, teknologioihin ja dataan perustuvan kasvun arvo syntyy ekosysteemeissä ja data-alustoilla. EU:n yhteisen digitaalisen infrastruktuurin kehittymisen strategisena tavoitteena ovat nopeat verkkoyhteydet ja datan vapaa liikkuvuus EU-maiden välillä. Euroopassa tavoitellaan digitaalisten palveluiden ensisijaisuutta.

Uuden komission tulee keskittyä seuraaviin toimenpiteisiin:

1. Lisätään EU:n kilpailukykyä avainteknologioilla, TKI-toiminnalla ja riittävällä teknologisella omavaraisuudella
2. Digitaalinen sisämarkkina kuntoon
3. EU:n datatalous tarvitsee kilpailua ja innovaatioita edistävät yhteiset käytännöt
4. Varmistetaan EU:n digitaalisen siirtymän linjakuus ja toimivuus
5. Vauhditetaan vihreää siirtymää digitalisaation keinoin
6. Vahvistetaan kansainvälistä yhteistyötä
7. Vahvistetaan kyberturvallisuudella digitaalista ja vihreää siirtymää sekä kehitetään kyberuhkiin varautumista

Lisätietoja:

- Johtava asiantuntija Mika Tuuliainen, mika.tuuliainen@ek.fi (data- ja digipolitiikka)
- Johtaja Ulla Heinonen, ulla.heinonen@ek.fi (digitaalinen vihreä siirtymä)
- Johtaja Riikka Heikinheimo, riikka.heikinheimo@ek.fi (TKI)
- Johtava asiantuntija Markku Rajamäki, markku.rajamaki@ek.fi (kyberturvallisuus)
- Asiantuntija Peppiina Huhtala, peppiina.huhtala@ek.fi (lainsäädäntö)

Lue lisää: ek.fi/EU

EK:n yksityiskohtaisempi ehdotus 1/3:

Uuden komission tulee keskittyä seuraaviin toimenpiteisiin:

1. Lisätään kilpailukykyä Eurooppaan avainteknologioilla, TKI-toiminnalla ja riittäväällä teknologisella omavaraisuudella

- Panostetaan korkean tason osaamiseen avainteknologioissa sekä kehittyvien teknologioiden TKI-toimintaan. Tärkeitä TKI-investointikohteita ovat mm. ohjelmisto-osaaminen, datan päälle rakentuva liiketoimintaosaaminen sekä digitaalinen tuotekehitys ja sen johtaminen. Teknologioista keskeisiä ovat mm. tekoäly, kvanttilaskenta, puolijohde, hajautettu datan hallinta, 6G-edelläkävijäyys ja lohkoketjut.
- Laskentainfrastruktuurin eli suurteholaskennan ja kvanttilaskennan merkitys tulevaisuudessa on keskeinen mm. globaaleja, kestävyteen liittyviä ongelmia ratkaistessa. Tavoitellaan edelläkävijyyttä laskentainfrastruktuurin hyödyntämiseen liittyvien uusien liiketoimintamahdollisuuksien tunnistamisessa ja tuotteistamisessa.
- Virtuaalimaailmojen ja Web 3.0:n kehittämisellä ja niihin nojaavilla palveluilla on vahva sisämarkkinaulottuvuus. Varmistetaan EU:n yhteisillä standardeilla se, että yritykset saavat etuja sisämarkkinoiden laajuudesta ja ehkäistään koordinoimattomat kansalliset aloitteet, jotka haittaavat sisämarkkinoiden toimintaa. (<https://metaverse-standards.org/>)
- Vahvistetaan Euroopan strategista kilpailukykyä puolijohdealalla sitoutumalla EU:n sirusäädökseen. Keskitytään erityisesti tuotannollisten investointien lisäämiseen varmistaen myös pienten jäsenmaiden mahdollisuudet päästä kiinni tuotantoketjun eri vaiheiden panostuksiin. Huolehditaan lisäksi T&K-toiminnan ja pilottilinjojen riittäväällä rahoituksella, että eurooppalaisella puolijohdesektorilla syntyy lisää edistyneitä korkean arvonlisän tuotteita ja palveluita.
- Huolehditaan EU:n kilpailukykyä ja vetovoimasta keskeisten verrokkien eli Yhdysvaltain ja Kiinan panostuksiin vertautuvalla TKI-rahoituksella. Korostetaan pitkäjänteisen, uskottavan ja asteittain kasvavan rahoituskehityksen tärkeyttä keskeisissä ohjelmissa kuten Horisontti Eurooppa, Digitaalinen Eurooppa ja Verkkojen Eurooppa.
- Varmistetaan arktisen merikaapelin (Luoteisväylän datakaapeli, pohjoinen reitti ulos) valmistuminen Euroopan ja Aasian välillä. Merikaapeli yhdistää Aasian ja Euroopan tietoverkot arktisen alueen kautta.

Lisätietoja:

- Johtava asiantuntija Mika Tuuliainen, mika.tuuliainen@ek.fi (data- ja digipolitiikka)
- Johtaja Ulla Heinonen, ulla.heinonen@ek.fi (digitaalinen vihreä siirtymä)
- Johtaja Riikka Heikinheimo, riikka.heikinheimo@ek.fi (TKI)
- Johtava asiantuntija Markku Rajamäki, markku.rajamaki@ek.fi (kyberturvallisuus)
- Asiantuntija Peppiina Huhtala, peppiina.huhtala@ek.fi (lainsäädäntö)

EK:n yksityiskohtaisempi ehdotus 2/3:

Uuden komission tulee keskittyä seuraaviin toimenpiteisiin:

2. Digitaalinen sisämarkkina kuntoon

- Fokus datatalouden infrastruktuurin ja -palveluiden kehittämiseen EU-tasoisesti. Panostetaan yritysten taloushallinnon digitalisaatioon markkinaehtoisesti sekä julkisten palveluiden digitalisaatioon EU-tasoisesti ja luodaan näin yhteiseurooppalaista reaaliaikataloutta.
- Jatketaan EU:n data-avaruuksien kehittämistyötä, jotta data saataisiin liikkumaan EU:n laajuisesti ja toimialojen välillä. Panostetaan datan vaihdon pelisääntöjen laatimiseen ja rakenteiden synnyttämiseen siten, että tehokas datan jakaminen arvoketjuissa, ohjelmistojen välillä ja tietojärjestelmistä toiseen on mahdollista.
- Varmistetaan liikesalaisuuksien säilyminen dataa jaettaessa, jotta jakaminen säilyy yrityksille mielekkäänä eikä aiheudu esteeksi tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi ja tarjoamiselle.
- EU-tasoisesta digitaalisen identiteetin ja digitaalisen identiteettilompakon kehitystyö viedään päätökseen.
- Kehitetään verkkoyhteyksiä teknologianeutraalisti ja markkinalähtöisesti. Taajuuspolitiikka toteutetaan kansallisella tasolla jatkossakin.

3. EU:n datatalous tarvitsee kilpailua ja innovaatioita edistävät yhteiset käytännöt

- Suhtaudutaan uusien digi/datasäädösten esittämiseen ja niiden soveltamisalan tai vaatimusten laajentamiseen erittäin varauksellisesti.
- Mahdollisissa uusissa aloitteissa tulee edetä vain kattavien vaikutusarviointien kautta ja hyödyntäen erityisesti uuden teknologian kohdalla ketteriä ja vuorovaikutteisia menetelmiä. Vaikutusarvioinneissa huomioitava erityisesti tällä hetkellä käsittelyssä olevien tai vasta hyväksytyjen säädösmuutosten vaikutukset sekä ehdotusten vaikutukset EU:n kilpailukykyyn.
- Uuden sääntelyn tulee vahvistaa tasapuolisia kilpailuedellytyksiä digitaalisessa kaupankäynnissä. Erytystä huomiota on kiinnitettävä EU-alueelle asettuneiden ja kolmansien maiden yritysten velvoitteiden tasapainoon, kun nämä kilpailevat samoista eurooppalaisista asiakkaista.
- Erytystä huomiota kiinnitettävä eri säädösten yhteensovittamiseen ja oikeusvarmuuteen. Arvioidaan Euroopan digitaalisen toimintaympäristön/regulaatioympäristön kilpailukykyä erityisesti suhteessa Yhdysvaltoihin ja Kiinaan.
- Tulevassa GDPR-väliarvioinnissa keskeistä ratkaista datatalouden kehityslukkoja yrityslähtöisesti. Tätä voidaan tehdä esimerkiksi jaotteleamalla yritykset henkilötietointensiivisiin ja ei-henkilötietointensiivisiin yrityssektoreihin.
- Korostetaan riskilähtöistä lähestymistapaa henkilötiedon määrittelyyn ja siirtoihin kolmansiin maihin tavalla, joka mahdollistaa joustavamman toiminnan matalamman riskin skenaarioissa.

4. Varmistetaan EU:n digitaalisen siirtymän linjakuus

- Edistetään digitaalisen kompassin toimeenpanon kautta EU-maiden digitalisaatiokehityksen linjakkuutta ja yhdensuuntaisuutta. (osaaminen, digitaalinen infrastruktuuri, yritykset, julkinen sektori). Panostetaan edelläkävijämaiden kilpailukykyyn digikompassiin perustuvilla EU:n monikansallisilla hankkeilla (EDIC - European Digital Infrastructure Consortium).

Lisätietoja:

- Johtava asiantuntija Mika Tuuliainen, mika.tuuliainen@ek.fi (data- ja digipolitiikka)
- Johtaja Ulla Heinonen, ulla.heinonen@ek.fi (digitaalinen vihreä siirtymä)
- Johtaja Riikka Heikinheimo, riikka.heikinheimo@ek.fi (TKI)
- Johtava asiantuntija Markku Rajamäki, markku.rajamaki@ek.fi (kyberturvallisuus)
- Asiantuntija Peppiina Huhtala, peppiina.huhtala@ek.fi (lainsäädäntö)

EK:n yksityiskohtaisempi ehdotus 3/3:

Uuden komission tulee keskittyä seuraaviin toimenpiteisiin:

5. Vauhditetaan vihreää siirtymää digitalisaation keinoin

- Tuetaan digitaalista vihreää siirtymää edistämällä kiertotaloutta erityisesti data-avaruuksien sekä digitaalisten tuotepassien kautta määrittelemällä eri toimijoiden vastuut tuotetiedon hallinnan, ylläpitämisen ja säilyttämisen osalta.
- Edistetään ICT-alan energia- ja resurssitehokkuutta sekä siihen liittyvää huippuosaamista. Luodaan kokonaiskuva digitalisaation ympäristövaikutuksista EU-tasoisesti. ICT-alan ilmasto- ja ympäristövaikutuksia koskevan datan läpinäkyvättömyys, hajanaisuus ja saatavuus ovat haaste kansallisesti ja kansainvälisesti tällä hetkellä.

6. Vahvistetaan kansainvälistä yhteistyötä

- Vahvistetaan EU:n ja USA:n teknologista yhteistyötä, johtajuutta ja kahdenvälistä kauppaa EU-USA Trade & Technology Council (TTC) -yhteistyöllä.
- Tiivistetään yhteistyötä EU:n, USA:n ja niiden maiden kanssa, joilla yhteinen arvopohja vapaan digimarkkinan, kansainvälisten tietoverkkojen ja avoimen internetin turvaamiseksi.

7. Vahvistetaan kyberturvallisuudella digitaalista ja vihreää siirtymää sekä kehitetään kyberuhkiin varautumista

- Kyberturvallisuussäätely sisällytetään digitalisaatiota koskevaan säätelyyn aina, kun mahdollista ja tarkoituksenmukaista, joskin tavoitteena tulee olla myös samaa asiaa koskevan säätelyn fragmentoitumisen välttäminen.
- Yrityksille säädettävien kyberturvallisuusvaatimusten, silloin kun markkinat eivät omatoimisesti tuota toivottua tulosta, tulee keskittyä turvallisuuden tasovaatimuksiin ja jättää keinojen valinta yritykselle itselleen. Vaatimusten on oltava myös teknologianeutraaleja.
- Tietoturvaloukkausten ennaltaehkäisemisestä, selvittämisestä sekä vaikutusten poistamisesta vastaavat ensisijaisesti tietojärjestelmien omistajat ja haltijat. Varmistetaan tietojärjestelmien ja -verkkojen turvallisuus, torjutaan rikollisuutta digitaalisessa ympäristössä, edistetään rikosvastuun toteutumista sekä parannetaan kyberturvallisuusosaamista.
- Varmistetaan kansallisten kyberturvallisuuskeskusten sekä kyberturvallisuuden koordinoitavien toiminta verkostona ja hyödynnetään synergiat ja hyvät käytännöt koko verkostossa. Huomioidaan yritysten rooli ja lisätään yhteistyötä koko EU:n tasolla digihuoltovarmuuskysymyksissä, mutta pidetään samalla huolta hyvistä kauppasuhteista ja yhteistyöstä myös EU:n ulkopuolisten maiden kanssa.
- Pidättäydytään perustamasta uusia hallinnollisesti monimutkaisia rahoitusinstrumentteja. Sen sijaan siirretään aiempaa suurempi osa kyberturvallisuuden TKI-rahoituksesta jäsenvaltioiden hallinnoitavaksi.

Lisätietoja:

- Johtava asiantuntija Mika Tuuliainen, mika.tuuliainen@ek.fi (data- ja digipolitiikka)
- Johtaja Ulla Heinonen, ulla.heinonen@ek.fi (digitaalinen vihreä siirtymä)
- Johtaja Riikka Heikinheimo, riikka.heikinheimo@ek.fi (TKI)
- Johtava asiantuntija Markku Rajamäki, markku.rajamaki@ek.fi (kyberturvallisuus)
- Asiantuntija Peppiina Huhtala, peppiina.huhtala@ek.fi (lainsäädäntö)